

темпи зростання транспортних витрат переважають темпи збільшення економії на масштабі і при потужності 36 тис. пляшок/год. Вони становлять 248 грн. на 1 тис. пляшок, що майже на 10% більше оптимальної. Таким чином, тільки на транспортних витратах підприємство може знизити собівартість на 10% і більше.

Ми взяли максимальні рівні факторів, що впливають на розрахунок оптимальної потужності підприємства (споживання 40 л на душу населення, частка ринку 15%). Зменшення цих величин обумовить нижчу оптимальну потужність і, відповідно, більшу економію.

Таким чином, в умовах ринку України (за винятком мегаполісів на зразок м. Київ, де висока щільність населення) найближчим часом недоцільно нарощувати потужність виробничого обладнання підприємств з виробництва безалкогольних напоїв понад 24 тис. пляшок/год. (або 36 тис. л/год.). Перевищення цієї потужності призводить до невиправданих додаткових витрат, зниження поточної і потенційної конкурентоспроможності. Проведені розрахунки підтверджують наявність значних резервів підвищення конкурентних переваг продукції виробників, які працюють на загальнонаціональному ринку.

Література

1. Портер М. Стратегія конкуренції: методика аналізу галузей і діяльності конкурентів: Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 390 с.
2. Леш А. Географическое размещение хозяйства: Пер. с англ. – М.: Изд-во иностр. лит., 1959. – 455 с.
3. Шерер Ф.М., Росс Д. Структура отраслевых рынков: Учебник: Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 698 с.
4. Третьяк В. Основные характеристики структуры отраслевого рынка // Российский экономический журнал. – 2001. – № 7. – С. 75–80.
5. Розанова Н.М. Что такое Industrial Economics // Вестник Московского университета. Сер. 6: Экономика. – 1997. – № 6. – С. 92–112.
6. Захарченко В.І. Трансформаційні процеси у промислових територіальних системах України. – Вінниця: Гіпаніс, 2004. – 548 с.

УДК 330.322 (477.86)

Г.М. БИРКІВ

Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЇХНЯ РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сучасному етапі реформування економіки України проблема залучення інвестицій для підйому на цій основі вітчизняного виробничого сектору є центральною. Саме від її успішного розв'язання багато в чому залежать спрямованість і темпи подальших соціально-економічних перетворень. Процес залучення інвестицій потребує розробки й активного використання в економічній практиці спеціальних механізмів формування,

організації та ефективного цільового використання інвестиційних потоків [1, с. 7].

Дослідження існуючих проблем в інвестуванні економіки постійно перебувають у центрі уваги вчених-економістів, оскільки безпосередньо стосуються основи господарської діяльності, визначаючи економічне зростання в цілому. У сучасних умовах інвестиції є найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у господарстві, розвитку технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро-, мезо- та макрорівнях. Серед механізмів соціально-економічних перетворень одним із найнадійніших є саме активізація інвестиційного процесу [2, с. 324].

Сьогодні в Україні вже існує єдине правове поле для інвестування. Законами України “Про інвестиційну діяльність” і “Про режим іноземного інвестування” всім суб’єктам інвестиційної діяльності незалежно від форм власності й господарювання забезпечено рівні права, збереження умов, за яких було здійснене інвестування, гарантії захисту інвестицій.

Закон України “Про режим іноземного інвестування” іноземні інвестиції визначає як цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об’єкти інвестиційної діяльності згідно з чинним законодавством України, метою яких є отримання прибутку або досягнення певного соціального ефекту. Відповідно іноземними інвесторами в Україні визнаються суб’єкти, які здійснюють інвестиційну діяльність: *юридичні особи*, створені в межах законодавства інших країн (що може відрізнятися від законодавства України); *фізичні особи без постійного місця проживання на території України*; *іноземні держави*, міжнародні урядові і неурядові організації; *інші іноземні суб’єкти господарської діяльності*, які за нормативними актами чинного законодавства України визнаються такими [3]. Основною формою реалізації іноземних інвестицій у вітчизняну економіку є створення підприємств з певною часткою іноземного капіталу і таких, що повністю належать іноземним інвесторам.

Сьогодні в Україні іноземні інвестори відчують невпевненість через постійні зміни підходів держави до їхньої діяльності. Скасування Верховною Радою України пільг для спільних підприємств погіршило ситуацію із залученням іноземних інвестицій, що потрібно враховувати під час розробки законодавчих актів. Інвестори, прийшовши в Україну, це рішення прийняли, спираючись на чинне законодавство і сподіваючись на безперешкодний розвиток їхнього бізнесу. До того ж вони отримали і державні гарантії. Але прийняті останнім часом закони суттєво погіршують стан інвесторів і створюють Україні репутацію держави з підвищеними економічними ризиками для іноземного капіталу [2, с. 324].

Метою нашого дослідження є аналіз діяльності іноземних інвесторів в Івано-Франківській області, визначення інвестиційної привабливості регіону, напрями інвестування за видами економічної діяльності, а також оцінка масштабів залучення прямих іноземних інвестицій у регіональну економіку.

За даними Головного управління статистики, в економіці області спостерігається щорічне нарощування сукупного капіталу нерезидентів

протягом усього періоду інвестування, в якому найбільшого приросту іноземного капіталу було досягнуто 2007 р., а саме 201,7 млн. дол. США. Ця позитивна тенденція збереглася і в I кварталі 2008 р. Зокрема, надійшло близько 27 млн. дол. прямих іноземних інвестицій, приріст сукупного обсягу (з урахуванням курсової різниці) становив майже 45 млн. дол., або 11,6%, порівняно з початком року. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 липня 2008 р. становив 464 млн. дол. США, що в розрахунку на одну особу населення області дорівнює приблизно 336 дол. [4].

Майже три чверті коштів іноземних інвесторів були вкладені у розвиток промислових підприємств, переважно в переробну промисловість, зокрема хімічну та нафтохімічну, на частку яких припало більше однієї третини всіх інвестованих коштів. Частка вкладеного іноземного капіталу в підприємства сільського господарства не досягла й 12%, а у фінансові установи – не більше 8%. Найменше вкладень отримали лісове господарство, установи охорони здоров'я та соціальної допомоги, готелі, ресторани, транспортні підприємства та сектор нерухомості.

Сьогодні іноземні інвестиції надходять в усі райони та міста області, однак їх питома вага різна. У Карпатському економічному регіоні Івано-Франківська область отримала менше іноземних інвестицій, ніж Львівська, але більше порівняно із Закарпатською й Чернівецькою. Найвищі показники за весь період іноземного інвестування серед міст області спостерігаються в Калуші та Івано-Франківську, а серед районів – у Калуському й Тисменицькому. На одну особу населення в Калуському районі припадає 2,8 тис. дол. США, в м. Калуш – 1,1 тис. дол. США. Вищий за середньообласний рівень цей показник спостерігається в Рогатинському районі та обласному центрі, тобто в Івано-Франківську (557 та 364 дол. відповідно). Більшість інвестиційних коштів надходить у територію з більш-менш розвиненою промисловістю [4].

Аналіз забезпечення України прямими іноземними інвестиціями за видами економічної діяльності 2007 р. наведений у таблиці 1.

Галузі прагнуть залучити кошти іноземних інвесторів в економіку області, але вклад останніх в активізацію інвестиційної діяльності не дуже великий. Як видно з наведених даних, сучасний рівень інвестиційної діяльності за всіма напрямками економічної діяльності є низьким. Найбільше іноземних інвесторів 2007 р. в Україні приваблювало промислове виробництво. Ця галузь отримала 27,6% загального обсягу інвестицій, або дещо менше, ніж попереднього року. Що стосується інших видів економічної діяльності, то в них, по суті, не відбулося змін в інвестиційному процесі [5].

У першому півріччі 2008 р. зросли обсяги прямих іноземних інвестицій у містах Івано-Франківськ (на 8,7 млн. дол. США) та Калуш (на 6,8), а також у Калуському (на 39,4), Богородчанському (на 7,7), Тлумацькому (на 5,4) та Рогатинському – (на 5,0 млн. дол. США) районах.

Інвесторами області є нерезиденти із 40 країн світу. (Як відомо, *нерезиденти* – юридичні особи та суб'єкти господарської діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцем знаходження за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність за законодавством своєї держави).

Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україні за видами економічної діяльності, 2007 р.*

Вид економічної діяльності	Інвестицій на кінець року, млн. дол. США	Частка в загальному обсязі інвестицій, %
Всього	29489,4	100
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	1114,2	3,8
Промисловість	8138,0	27,6
у тому числі: добувна	1059,5	3,6
обробна	6941,0	23,6
Будівництво	1619,2	5,5
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	2804,5	9,7
Транспорт і зв'язок	1276,9	4,3
Готелі і ресторани	426,6	1,4
Операції з нерухомими майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	2550,6	8,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	203,4	0,7
Колективні, громадські та особисті послуги	285,5	1,0

* Статистичний збірник: Івано-Франківщина. Україна. Світ за 2007 рік. – Івано-Франківськ, 2008. – С. 145, 146

Основним вектором інвестиційного співробітництва області є європейський: понад дві третини інвестицій надійшло з країн Європейського Союзу.

Останнім часом інвестори почали цікавитись легкою, деревообробною та хімічною галузями промисловості.

Промисловість області в поточному році отримала 340,5 млн. дол. США інвестицій, що склало 73,4% від їхнього загального обсягу. В хімічну та нафтохімічну промисловість надійшло 164,2 млн. дол. (35,4%), деревообробну – 32,0 (6,9%), легку – 28,2 (6,1%), будівельну галузь – 12,8 (2,8%), підприємства сільського господарства – 60 млн. дол. США (12,9%).

За географією в економіку міста Калуш значні вкладення були зроблені інвесторами із Югославії – у підприємства легкої і целюлозно-паперової промисловостей, Івано-Франківська – з Угорщини, Словаччини та Італії в машинобудування, фінансові установи й торгівлю. Інвестори з Канади вклали кошти в добувну промисловість Коломийського району. Польські інвестиції були розміщені на підприємствах з виробництва деревини та виробів з неї у Рожнятівському районі. У Тисменицькому районі підприємці з Німеччини, Італії, Данії інвестували переважно в підприємства легкої, хімічної та нафтохімічної промисловості, металургію й обробку металу.

За перше півріччя 2008 р. найбільший інвестиційний капітал був отриманий від нерезидентів з Нідерландів. Країни СНД в інвестуванні

економіки Івано-Франківської області займають найнижчі позиції – 0,1–0,2% від загальних обсягів (табл. 2).

Таблиця 2

**Прямі інвестиції в економіку Івано-Франківської області 2008 р.,
млн. дол. США***

Країна	Обсяг інвестицій за станом на 01.07.08	Частка від підсумку, %
Всього	464,7	100,0
У тому числі:		
Нідерланди	154,8	33,4
Польща	63,2	13,6
Сербія	45,1	9,7
Німеччина	34,8	7,5
Данія	23,1	5,0
Великобританія	21,1	4,5
Італія	18,7	4,0
Швеція	15,8	3,4
Віргінські Острови (Британські)	13,1	2,8
Канада	12,1	2,6
Кіпр	12,0	2,6
Ізраїль	10,0	2,2
Швейцарія	9,4	2,0
Угорщина	8,1	1,8
Австралія	4,7	1,0
Люксембург	4,1	0,9
Сполучені Штати Америки	3,5	0,7
Туреччина	2,1	0,5
Чеська Республіка	1,2	0,3
Російська Федерація	1,0	0,2
Білорусь	0,9	0,2
Франція	0,9	0,2
Словаччина	0,8	0,2
Болгарія	0,4	0,1
Литва	0,3	0,1
Румунія	0,2	0,1
Бельгія	0,1	0,0
Інші країни	3,2	0,6

*Дані наведено наростаючим підсумком з початку інвестування. Перелік країн визначено виходячи з найбільших обсягів інвестицій, що здійснені в економіку регіону

Іноземні партнери є учасниками реалізації в області великих інвестиційних проектів. Завдяки їхнім коштам технологічно оновлені виробництва на підприємствах деревообробної та нафтохімічної промисловостей, а також легкої, харчової та переробної галузей. Найпотужнішим підприємством в області є ВАТ “Нафтохімік Прикарпаття”. Деревообробна промисловість Івано-Франківщини посідає одне з провідних місць на загальнодержавному рівні.

Загальна кількість діючих у регіоні підприємств з іноземним капіталом перевищує 300 одиниць. Серед них найбільш економічно ефективною є спільна українсько-канадська Коломийська нафтогазова компанія “СП Дельта”, яка

представляє *добувну промисловість*. Основний напрям її діяльності – видобуток нафти і газу за повним циклом робіт: розвідка, освоєння, розробка та експлуатація нафтогазоносних родовищ. Як одна з провідних українських приватних сервісних компаній у нафтогазовому секторі економіки СП “Дельта” має власну бурову установку та штаб-квартиру в м. Коломия і відповідає за всю спільну інвестиційну діяльність з буріння, видобутку та розвитку інфраструктури. Компанія є оператором по трьох проектах видобутку газу з невеликих глибин на трьох родовищах, а також бере участь у Дебеславецькому, Черемхівському та Косачівському проектах. Крім цього, їй належить контрольний пакет акцій (55%) та ліцензія на розвідку і розробку Слобода-Рунгурського нафтового родовища. У 2007 р. порівняно з 2006 р. підприємство збільшило видобуток нафти з газовими конденсатом на 39,1% – до 281 т (дані компанії) і розширила комерційну сферу своєї діяльності, зокрема найбільше в частині реалізації природного газу.

У *хімічній промисловості* успішно функціонують ЗАТ “СИНТРА”, “Корнас-Оріана-Україна” та “Падана Кемікал Компаундс”.

ЗАТ “Синтра” (м. Калуш) – українсько-югославсько-німецьке спільне підприємство, спеціалізується на виробництві шпалер, виробів з паперу та картону. Працює на базі дочірнього підприємства ВАТ “Оріана” – “Завод технопласт”. Серед засновників “Синтри” також німецька фірма “Rasch” та югославська “Синтелон”. Статутний фонд підприємства розподіляється таким чином: ВАТ “Оріана” – 48%, “Синтелон” – 41,8%, “Rasch” – 10,2%.

ЗАТ “Корнас-Оріана-Україна” (м. Калуш) спеціалізується на виробництві гофрованого паперу та пакування з паперу й картону. Інвестування здійснює компанія “Корнас Актієболог (пابل)”, Швеція.

ЗАТ “Падана Кемікал Компаундс” із 100%-ним іноземним капіталом функціонує у Тисменицькому районі, спеціалізується на виробництві композиційних полімерів, хімікатів-добавок до полімерних матеріалів та їх грануляції. Інвестор – АТ “La Chimica S.p.a”, Італія.

Є позитивні приклади залучення іноземного капіталу у сферу машинобудування. Завдяки коштам американської інвестиційної компанії СП “УкрБілавто” (м. Івано-Франківськ) налагодило серійне виробництво машин для сміттєприбирання.

Як уже зазначалося, *деревообробна галузь* є однією з пріоритетних в Івано-Франківській області. Залучений іноземний капітал дозволив стабілізувати деревообробну та меблеву промисловості одними з перших серед промислових галузей. Суттєвий вклад у збільшення обсягів виробництва деревообробної галузі забезпечено ТОВ “ЛК “Інтерплит Надвірна” (м. Надвірна), яке спеціалізується на виробництві ламінованих деревостружкових плит. Іноземні інвестиції були використані на цьому підприємстві для переоснащення виробництва, зокрема на закупівлю новітніх автоматичних ліній відомих німецьких і фінських фірм. Нові технології дали змогу підприємству виробляти понад 60 видів продукції за текстурою різних порід дерев. Плити з гладкою і тисненою поверхнею з успіхом

використовуються для виробництва робочої і лицьової поверхні меблів, щитових меблевих деталей, замінюючи натуральний шпон.

Застосування на ТОВ “Ворохтянська лісова компанія” нової технологічної лінії з переробки низькосортної деревини забезпечило перехід її на сучасне безвідходне виробництво.

Успішно працює ТОВ ДП “Фішер-Сервіс” (м. Івано-Франківськ) – підприємство, на якому завдяки іноземним інвестиціям створено ефективне виробництво із застосуванням імпортного деревообробного обладнання. Продукція підприємства – клеєні щити з твердих порід дерева – реалізуються у країнах СНД і Західної Європи.

Подальший розвиток деревообробної галузі в області залежить від ефективної діяльності українсько-ізраїльських спільних підприємств: ТОВ “Вест-Вуд” (сmt. Ворохта), ТОВ “Лісова компанія “Лаванда” (м. Коломия), ТОВ “Лісова компанія “Осмолода” (Рожнятський район), ТОВ “Кутська лісова компанія” (м. Болахів), у кожне з яких інвестується понад 1 млн. дол. США.

В галузі *легкої промисловості* успішно функціонують два спільних підприємства – українсько-нідерландське СП “Тикаферлюкс” (м. Тисмениця) та СП “Вінісін” (м. Калуш).

СП “Тикаферлюкс” – високотехнологічне підприємство з найсучаснішою технологією і повним циклом виробництва хутряних виробів. Моделі розробляються європейськими дизайнерами у співпраці з фірмою Rosenberg & Lenhart (м. Франкфурт-на-Майні), яка є законодавцем хутряної моди в Європі. Широкий спектр пропозицій, продуктивна стратегія співпраці і мобільний бізнес-стиль вивели “Тикаферлюкс” на лідируючі позиції ринку українського хутра.

СП “Вінісін” – єдине в Україні підприємство, яке виробляє високоякісне тафтингове покриття для підлоги, поліпропіленові нитки та полівінілхлоридний лінолеум. Інвестиційні кошти підприємство отримує від АТ “Сінтелон” (Югославія) та ЗАТ “Сінтекс” (Німеччина).

В *аграрному секторі економіки* області завдяки реформуванню та збільшенню інвестиційних потоків вдалося не тільки відновити роботу окремих спеціалізованих підприємств з виробництва свинини, а й наростити поголів'я свиней. Так, створене в Рогатинському районі ТОВ “РОСАН-АГРО” сьогодні являє собою унікальний сучасний тваринницький комплекс, на якому утримується майже 15 тис. голів свиней елітних м'ясних порід західної селекції. Господарство обладнане автоматизованими і комп'ютерними системами годування, ідентифікації тварин, системою управління мікрокліматом. Інвестування в статутний фонд товариства здійснене канадською фірмою “Росан Корпорейшен”. Усі ці новації роблять “РОСАН-АГРО” одним з найсучасніших підприємств не тільки в агропромисловому комплексі, але й області в цілому.

Харчову та переробну галузь області представляють спільне українсько-чеське підприємство ЗАТ “ЄВРО-МІЛК” (м. Рогатин) і ТОВ “Надвірнянський завод молочних продуктів”, які спеціалізуються на виробництві та реалізації різних видів молочної продукції, а також ТОВ “Зернопереробна компанія

“ЮМАС” (м. Коломия), основним видом діяльності якої є виробництво та реалізація борошна.

Ці приклади свідчать про привабливість регіону для потенційних інвесторів та наявність сприятливих умов для ефективного освоєння інвестицій.

Але, відзначаючи певний прогрес у залученні іноземних інвестицій в економіку області, необхідно зазначити, що їхній обсяг недостатній для задоволення існуючої потреби. За експертними оцінками, потреба народного господарства області в іноземних інвестиціях становить на найближчу перспективу близько 1,8 млрд. дол. США. У цьому зв'язку головним управлінням облдержадміністрації розроблена Програма розвитку інвестиційної діяльності в Івано-Франківській області до 2011 року (затверджена 7 грудня 2006 року), яка передбачає здійснення заходів, спрямованих на поліпшення інвестиційного іміджу регіону. Імідж динамічного регіону з розвинутим економічним потенціалом, поширення інформації про залучені інвестиції, розробку та реалізацію інвестиційних проектів повинні дати позитивні економічні результати найближчим часом.

Значна увага в цій програмі приділяється виконанню інфраструктурних проектів, які потребують територіального розміщення. Необхідно вдосконалити систему оформлення необхідних документів та проведення конкурсного продажу земель. Сьогодні ж процедура відведення земельних ділянок під ці проекти здійснюється надто повільно.

Планами головного управління передбачені також заходи щодо поглиблення контактів з інвесторами (проведення виставок, форумів, ярмарків, бізнес-зустрічей тощо), метою яких є демонстрація економічного потенціалу та інвестиційних проектів області, продовження переговорів стосовно реалізації перспективних проектів. Потенційні інвестори мають отримати нові можливості для розвитку власного бізнесу в регіоні, а подальша активізація і поглиблення міжнародного співробітництва та інвестиційних процесів сприятиме більш ефективному й оперативному розв'язанню проблеми соціально-економічного розвитку.

Основними проблемами, що стримують інвестиційну діяльність та збільшення обсягу інвестицій в Івано-Франківщині, є: технічна і технологічна відсталість більшості підприємств області, чим зумовлюється виробництво неконкурентоспроможної продукції; неналежний рівень організації і управління підприємствами; надто висока питома вага майнових внесків; мізерна частина інтелектуальної власності у складі інвестицій.

Отже, збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій у регіоні є важливим фактором розвитку економіки країни в цілому. Для ефективного використання іноземних інвестицій необхідно:

- зосередити основні капітали та інвестиційні ресурси у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності;
- розвивати та вдосконалювати кластери, що функціонують в області;
- страхувати інвестиції від некомерційних ризиків;
- сприяти міжнародному співробітництву області та формуванню її позитивного іміджу в потенційних інвесторів;

- активно використовувати досвід розвинених країн у створенні сприятливих умов для іноземних інвесторів, у тому числі в частині пільгового режиму;
- стабілізувати законодавчу базу (податкове, митне, торговельне законодавство тощо) та порядок відшкодування податку на додану вартість підприємствам-експортерам;
- розвивати практику проведення профільних аукціонів з метою поліпшення інвестиційного клімату в регіоні.

Література

1. Данилишин Б.М., Корецький М.Х., Дацій О.І. *Інвестиційна політика в Україні*. – Донецьк: Юго-Восток Лтд, 2006. – 292 с.
2. Майорова Т.В. *Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник*. – К.: ЦУЛ, 2006. – 324 с.
3. Закон України “Про режим іноземного інвестування”, прийнятий Верховною Радою України № 94-96-ВР від 19 березня 1996 року.
4. Офіційний сайт Головного управління статистики в Івано-Франківській області // <http://www.piar.org>; <http://zik.com.ua>.
5. Статистичний збірник: *Івано-Франківщина. Україна. Світ за 2007 рік*. – Івано-Франківськ, 2008. – 324 с.

УДК 37.015.6:330.322

В.І. КУЦЕНКО, Г.І. ЄВТУШЕНКО
Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України

МІСЦЕ І РОЛЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

*Освіта – це джерело розумного,
доброго, вічного*

К. Ушинський

Основна функція освіти – забезпечення інноваційного шляху розвитку економіки, задоволення потреб роботодавців у кадрах.

Упровадження інвестиційно-інноваційної моделі економічного розвитку потребує постійного вдосконалення освіти. Особливо це стало відчутним в умовах ринкових відносин, коли кожному фахівцю необхідно постійно оновлювати знання, змінювати сферу професійної діяльності декілька разів за період свого трудового життя. Навчання протягом усього життя – це можливість бути затребуваним у будь-яких соціально-економічних умовах. Кваліфікація, яку здобув фахівець у вищому навчальному закладі, має постійно приводитись у відповідність до змінюваних вимог і доводитись до рівня, якого вимагає новий вид трудової діяльності. Сьогодні знання оновлюються швидше,

© В.І. Куценко, Є.В. Євтушенко, 2008